

Håndbog for
fanebærere

Håndbog for **fanebærere**

1. udgave 2013

ISBN 978-87-990709-1-6

Danmarks-Samfundet

Idrættens Hus

Brøndby Stadion 20

2605 Brøndby

www.danmarks-samfundet.dk

e-post: ds@danmarks-samfundet.dk

*HKH Prins Joachim
er protektor for
Danmarks-Samfundet*

Tekst	Søren Cruys-Bagger, flagkonsulent, Danmarks-Samfundet
Foto	Hans Phillipsen Aalborg Flagfabrik
Tegninger	Irene Carlsen
Forside	Faneborgen venter på Kongeskibet Dannebrog i anledning af HM Dronningens besøg i Næstved 4. september 2012
Tryk	SvendborgTryk

Indholdsfortegnelse

Indledning	5
Bæring af fanen	7
Dannebrogspanen sammen med andre nationers faner	17
Faneborg med dannebrogspaner	21
Regler for bæring af fanen	23
Faneindvielse	25
Fanen i kirken	31
Fanens betydning	45
Pasning af dannebrogspanen	47
Faneleksikon	50

Danmarks-Samfundets 100 års jubilæum. Aalborg 2008.

Indledning

Håndbogen beskriver, hvordan en dannebrogsfane bør benyttes og håndteres i forbindelse med ceremoniel samt hvordan den bør opbevares og passes. Forskellig tradition, foreningskultur, praksis og kutyme betyder, at håndbogens generelle beskrivelser og korrekt optræden med dannebrogsfanen kan være forskellig fra lokal praksis.

Håndbogen skal også tilgode en sikker og korrekt anvendelse af dannebrogsfanen.

Det danske flag, Dannebrog, er et nationalt kendings- og samlingsmærke og det ældst kendte nationsflag.

Det er i alle lande et almindeligt krav, at nationsflaget skal respekteres som symbol på vedkommende nation.

Den respekt, der skal vises flaget, og de særlige regler, som gennem tiden har vundet hævd, er ydre tegn på national samhørighed.

Dannebrog er et symbol. Fanen kan som symbol tale til vore følelser. Når fanen anvendes ved forskellige lejligheder, er det også for at udtrykke netop det, der binder os sammen.

Men en fane er også et historisk virkemiddel. Dannebrogsgfanen knytter os til generationerne før os. Det var dengang, hvor danskerne samledes om de samme idéer og under det samme symbol som nu. Ved at vise respekt for Dannebrog, viser vi samtidig respekt for vore idealer.

Danmarks-Samfundet er den organisation, der bl.a. har til formål at styrke kendskabet til og respekten for Dannebrog, samt udbrede kendskabet til Dannebrogsg betydning som nationens samlingsmærke og korrekt brug af Dannebrog.

De penge, som Danmarks-Samfundet samler ind, bliver hen over året anvendt til at købe flag og faner for. De nye flag og faner bliver overrakt til organisationer, foreninger og andre, som ofte bruger dem i forbindelse med deres aktiviteter i ind- og udland. Dette arbejde er en væsentlig del af Danmarks-Samfundets formål. Se mere på www.danmarks-samfundet.dk

Når der i Håndbog for fanebærere benyttes ordet fane, betyder det en dannebrogsgfane.

Forskellige foreninger og organisationer kan have forskellig praksis for anvendelse af dannebrogsgfanen. Danmarks Marineforening anvender ikke en fane, men et flag på en stang. Den kan i toppen være forsynet med en bådshage eller en træknop. Danmarks Marineforening anvender flaget på samme måde som en almindelig fane.

Flag på en stang

Mange idrætsforeninger og idrætsorganisationer har gennem årene udviklet deres egne sædvaner for hvordan en dannebrogsgfane skal anvendes ved stævner og arrangementer. Eksempelvis kan idrætsforeningerne hilse med fanen på en anden måde, og benytte andre håndgreb, når fanen skal løftes.

Bæring af fanen

Når fanen skal benyttes, skrues fanestangen sammen, og fanespyddet monteres. Fanesnoren påsættes med en løs løkke, så den glider let ned over spyddet. Når fanen skal rulles ud, holdes fanestangen vandret så højt, at fane, fanesnor og kvaster ikke rører jorden. En fanevagt kan assistere med at støtte fanen ved fanespyddet og sikre at fanesnoren ikke vikles op under udrulningen af fanen.

Efter brug rulles fanen sammen ved at fanestangen holdes vandret og eventuelt støttes af fanevagten. Fanesnor og fanespyd afmonteres, hvorefter fanestangen skilles ad.

Føring af fanen

Fanen føres af en fanebærer fulgt af en eller flere fanevagter. Vær meget opmærksom på, at fanebærer og fane skal 'passe sammen'. Ofte ser man mindreårige fanebærere, som skal håndtere store faner. Det magter de ikke. Hvis der er en fanefører, går vedkommende foran fanen. Hvis der indgår flere faner i optøget, vil der normalt være udpeget en fælles fanefører.

Fanebærer og fanevagt

Fanebæreren bør altid have assistance af en fanevagt, der afløser ved langvarige opgaver.

Det kræver håndelag og rutine at bære en fane. Hvervet som både fanebærer og fanevagt, kræver ikke alene forståelse for hvervets betydning, men også at de begge har en vis fysisk styrke, så de med sikkerhed kan håndtere fanen. Fanebæreren skal kunne sit job.

Fanebæreren og fanevagtens påklædning skal være afpasset den pågældende lejlighed med behørig respekt for jobbet. Fanebærer og fanevagt må indstille sig på, at opgaverne kan være meget forskellige og at de - efter de stedlige vilkår - må løse dem på bedste måde. Fanebærer og fanevagt skal altid være på højde med situationen.

Faneføreren

Er der flere faner, bør der udpeges en fanefører, der er ansvarlig for, at fanerne føres og behandles med værdighed og respekt. Det er desuden faneføreren ansvar, at fanerne opstilles og føres ind samlet. Faneføreren bør have praktisk erfaring som fanebærer eller fanevagt.

Fanegreb

Antrædning

Antrædning betyder, at fanebærerne stiller sig på række, i rørstilling, med deres faner.

Når der trædes an, har fanebæreren fanen ved fod. Fanestangen støttes mod jorden. Fanens dupsko er placeret ved den udvendige side af højre fod. Fanebæreren træder an i rørstilling.

Ved både antrædning og rørstilling er fanens dupsko placeret ved ydersiden af højre fod. Hvis underlaget er glat, kan foden støtte fanestangen.

Fødderne er ca. 30 cm adskilt. Ved rørstilling føres højre hånd op på fanestangen i højde med højre skulder. Højre arm er let strakt og hånden holder om fanestangens samlestykke. Dette bevirker, at fanen står lidt skråt ud fra kroppen.

Retstilling

Rørstilling

I retstilling trækkes fanestangen ind mod højre skulder, så fanestangen er lodret og fødderne er samlet. Højre arm strækkes ned langs med fanestangen, og fanestangen trækkes ind mod højre skulder. Fanestangen holdes med højre hånd så håndryggen vender fremad.

Retstilling

Såfremt man skal marchere eller hilse med fanen, udgår det fra bærestilling. Når retstilling er indtaget, løftes fanen med højre hånd til fanens dupsko er ud for højre knæ. Man fatter om fanestangen med venstre hånd ca. i bæltehøjde og holder hånden ind mod brystet, så fanestangen forbliver lodret. Hvis fanebæreren har anlagt et bandoler, placeres fanen i bandoleret. Når retstilling igen skal indtages, sættes fanen langsomt til jorden med dupskoen ud for højre fod.

Sænke fanen

Sænkning af fanen er en honnørflæggelse. Fanesænkning er en hyldest, som normalt kun forekommer som en æresbevisning for Danmark, for personer fra den kongelige familie samt fremmede statsoverhoveder. Fanen sænkes, når de kongelige personer ankommer og indtager deres pladser. Fanen sænkes endvidere, når der udbringes et leve for Hendes Majestæt Dronningen eller for Danmark, samt når kongesangen "Kong Christian stod ved højen Mast" eller "Der er et yndigt land" spilles eller synges.

Fanesænkning kan endvidere være berettiget i enkelte andre tilfælde. Eksempelvis ved bisættelser samt efter mindeord for den afdøde ved udtalelsen: "Æret være minde".

Bærestilling med bandoler

Bærestilling
uden bandoler

I passende tid inden fanen skal sænkes, tager fanebæreren fanen fra fanefoden, fanebæreren indtager retstilling og fanen holdes derefter i bærestilling uden brug af bandoler. Herefter afventer fanebæreren tidspunktet for sænkning af fanen.

Sænkningen skal foregå i et tilpas langsomt tempo. Sænkningen udgår fra retstilling. Fanebæreren træder et lille skridt tilbage med højre fod. Hermed opretholdes balancen under fanesænkningen. Med højre hånd gribes nederst på fanestangen, som føres bagud på højre side af kroppen, og fanestangen løftes op til omkring skulderhøjde. Fanestangen skal hvile i venstre hånd, således at fanestangen er vandret og peger skråt frem til venstre. Efter at fanen er sænket, skal fanedugen og fanesnoren hænge lige ned, uden at røre jorden. Når sænkningen er afsluttet føres fanen tilbage i bærestilling og kan placeres i fanefoden.

Hvis den, man hilser på, inspicerer fanen træder man ikke tilbage. Fanen peger skråt til venstre, så man ikke spidder den inspicerende.

Sænkning af fanen under en kirkelig handling gennemføres som beskrevet på side 33.

Der er imidlertid skabt en tradition, såvel herhjemme som i udlandet, for at idrætsorganisationer i forbindelse med konkurrencer, stævner, opvisninger mv. efter indmarchen tager front mod publikum og sænker fanen som et svar på hilsen og honnør, publikum altid viser idrætsudøverne. Denne hævdvundne skik kan fortsat følges, idet fanen herved *ikke hilser* publikum men på en naturlig måde *kvitterer* på holdets vegne for publikums interesse. Efter den aflagte kvittering anbringes fanen som regel på et forud aftalt sted.

March med fanen

March med fanen foregår i bærestilling. Hvis der er tale om en lang march, er det en fordel at benytte et bandoler. Under marchen hældes fanen ca. 15 grader fremefter.

Når fanebæreren skal afmarchere, løfter han med højre hånd fanen, indtil højre hånd er på højde med issen og griber med venstre hånd fat om flagstangen i bæltehøjde. I denne stilling bæres fanen under march, uden at fanedugen rører gulvet.

Hvis bandoleret ikke bruges, kan man med højre hånd fatte om fanens dupsko nederst på fanestangen. Med venstre hånd støttes om flagstangen i brysthøjde. Dette gælder også, hvis fanen er vanskelig at holde lodret.

Blæser det meget, kan man benytte fanesnoren som støtte. Slå en løs knude med fanesnoren ud for stangfeltets nederste kvadrat og bind derefter fanesnoren omkring stang og fane i endnu en løs knude.

Under march skal fanebæreren holde øje med, at fanen ikke fanges i træer og andet, der hænger ud på ruten.

Ved indmarch og udmarch i forbindelse med indendørs arrangementer anlægges der ikke bandoler eller bærerem.

Sænke fanen under march

Under march sænkes fanen parallelt med marchretningen. Fanebæreren trækker højre skulder tilbage for at kunne holde balancen under marchen. Er der flere faner i en marchkolonne, skal der være den nødvendige afstand mellem de enkelte fanekommandoer, så man sikrer, at fanerne kan sænkes. Honnøraftlæggelsen (sænkning af fanen) påbegyndes ca. 10 skridt før man når den, der skal honoreres, og til ca. 10 skridt efter.

Faneafløsning under march

Er det en længere march eller blæser det kraftigt, kan det være vanskeligt at holde på fanen gennem lang tid. Fanebæreren skal derfor overlade fanen til fanevagten uden at stoppe. Når fanebæreren ønsker afløsning, siger han det til fanevagten, som går lige bag ham. Fanevagten tager ekstra lange skridt, så han kan komme op på fanebærerens højre side. Her overtager han fanen og fortsætter marchen, mens fratrædende fanebærer tager nogle kortere skridt og falder ind bag tiltrædende fanebærer.

Fanen som udsmykning

Almindeligvis stilles fanen lodret eller skråt i en fanefod eller i en fanestøtte, som placeres synligt et centralt sted i rummet eksempelvis i nærheden af podiet, tribunen eller scenen.

Fanen ved fester

Fanen føres ind af en fanebærer sammen med en eller flere fanevagter. Bandoler anvendes ikke. Fanemarch anvendes ikke. Hvis der deltages med flere faner, vil der normalt være udpeget en fælles fanefører. Den fælles fanefører går foran fanerne. De øvrige faneførere går bag ved den fælles fanefører. Hvis der er to eller flere faner, marcheres med disse efter hinanden, og der stilles op på ét eller flere geledder.

*Påklædning eller uniformering
må passe til situationen.*

Under indmarch rejser alle sig med front mod fanen. Forsamlingen sætter sig først, når indmarchen er tilendebragt. Indenfor placerer den enkelte forening de højeste faner først og de mindste sidst. Fanen kan stilles i fanefod. Hvis ikke der anvendes fanefod, tages fanen ved fod og rørstilling indtages.

Der kan i visse situationer være behov for, at der både er en fanebærer og en fanevagt, især hvis begivenheden tager længere tid. Det er begrænset, hvor længe især børn og unge kan holde fanen lodret. Derfor afløses fanebæreren med jævne mellemrum af fanevagten.

Inden festens afslutning føres fanen eller fanerne ud i samme orden og rækkefølge som ved indmarchen, medmindre man lader dem forblive i fanefod til festen er forbi.

Dannebrogspanen sammen med andre nationers faner

Stævne med flere nordiske faner

Eksempelvis afholder danske idrætsforeninger stævner, hvor der deltager faner fra flere nationer. Ved indmarch skal dannebrogspanen bæres først ind. Herefter kommer de øvrige nationers faner i rækkefølge som én marchkolonne, eller som en samlet faneborg. Normalt anvendes nedennævnte rangorden for de nordiske lande.

Der kan være lokale traditioner eller stævnepraksis, som fastlægger andre principper for indmarch med forskellige nationers faner.

I en vifteformet gruppe af forskellige nationers faner skal Dannebrog og de nordiske landes faner anbringes i midten.

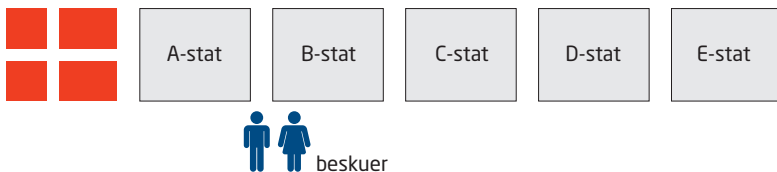
Normalt opstilles faner lodret eller skråt i fanefod eller i fanestøtte.

1. Danmark
2. Sverige
3. Norge

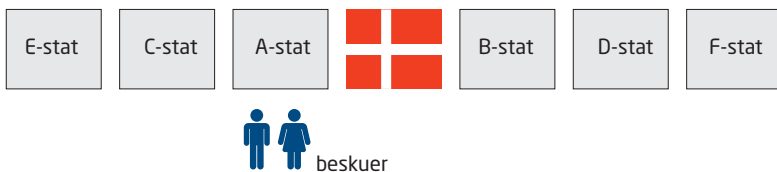
4. Finland
5. Island
6. Færøerne

7. Ålandsøerne
8. Grønland

Opstilling eksempel A:

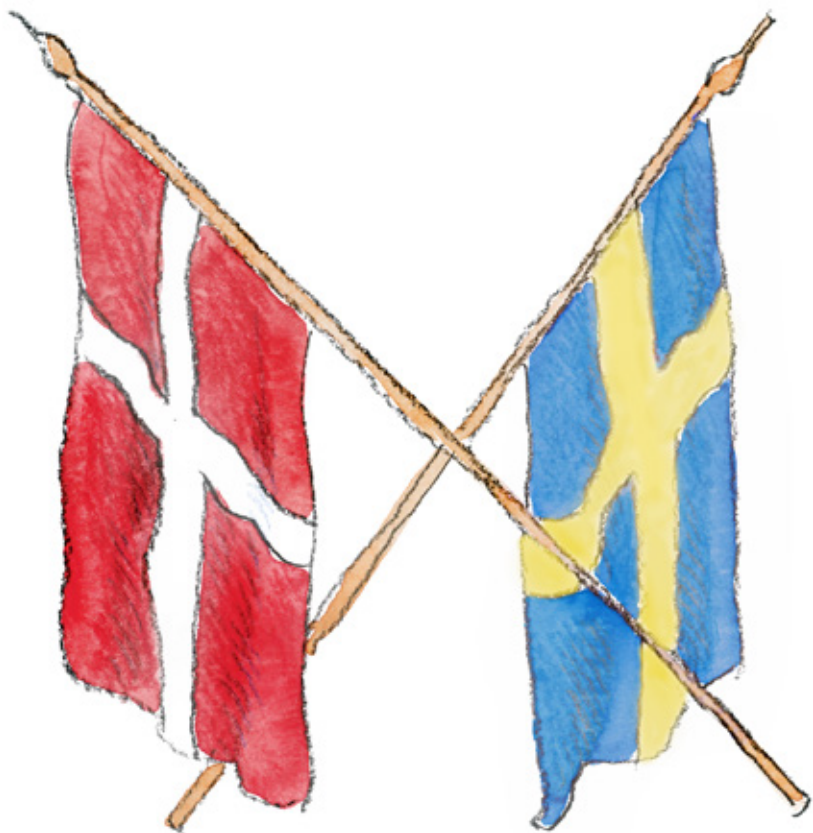

Opstilling eksempel B:

Hvis Dannebrog i Danmark placeres i fanefod sammen med andre nordiske faner, benyttes den ovenfor viste rangmæssige orden, idet Dannebrog altid placeres på den fornemmeste plads.

Når der kun er to faner, er den fornemmeste position pladsen til heraldisk højre, det vil sige til venstre for den, der står foran og ser ind på de to faner. Er der flere faner i et ulige antal, er den fornemste plads altid fanen i midten. Dannebrog skal altid placeres i midten. Den næstfornemste er til heraldisk højre herfor, og den tredjefornemste den til heraldisk venstre osv. skiftevis til heraldisk højre og venstre. Hvis der er et lige antal faner, er de to midterste de fornemmeste og af disse to er den til heraldisk højre den allerfornemste.

Hvis fanen og en anden nations fane skal anbringes på væggen med stængerne over kors, skal Dannebrog placeres til venstre med stangen over det andet flags stang.

Danmarks-Samfundets 100 års jubilæum. Aalborg 2008.

Faneborg med Dannebrogspaner

Rækkefølgen af en militær faneborg vil normalt være: Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Deltager Hjemmeværnet er det i samme rækkefølge placeret efter Forsvarets enkelte værn. Derefter følger soldaterforeningerne. Hvis faneborgen opstilles til ære for Hendes Majestæt Dronningen, er rækkefølgen af soldaterforeningerne afhængig af om hun ankommer i bil, med fly eller med skib.

Rækkefølgen af en faneborg med foreninger som spejderkorps, idrætsorganisationer, uniformerede ungdomskorps med videre, vil normalt være, at spejderkorpssene står først efterfulgt af idrætsorganisationer samt alle de øvrige foreninger i alfabetisk orden.

Opstilles en faneborg indenfor, placerer den enkelte forening de højeste faner først og de mindste sidst. Normalt deltager kun fanebæreren i en faneborg. Ofte kan der være behov for, at der både er en fanebærer og en fanevagt, så der kan gennemføres faneafløsning.

Faneoptog - flagfesten i Aalborg 15. juni 2011.

Regler for bæring af fanen

- Fanen er et uvurderligt og kostbart symbol.
- Fanen omgås med respekt.
- Følelse, respekt og passende påklædning til lejligheden. Situationsfornemmelse.
- Kom i god tid, så der er tid til forberedelse.
- Fanebærer og fanevagter skal altid aftale mødetid med bestemmelsesstedets ansvarlige.
- Faner skal altid transporteres i fanehylsteret - både til og fra bestemmelsesstedet.
- Fanen bæres/føres altid på fanebærerens højre side.
- Fane, der kommer først ind - føres først ud.
- Fanen pakkes altid ind i tør tilstand - faner af dobbeltdug lægges altid i folder (plisseres).
- Fanen opbevares altid på et tørt og sikkert sted i fanesvøb og hylster.
- Når der trædes an, har fanebæreren fanen ved fod.
- Fanen holdes altid velholdt, rengjort og alle metaldele pudset.
- Fanen må ikke berøre jorden.
- Fanen er aldrig uden opsyn når den er i brug.
- Passende påklædning. Der bliver lagt mærke til fanebærerne.

Fanedugen skal brændes

Når en fane er blevet brugt så længe, at den ikke mere er præsentabel, kan dele af fanen sendes til Danmarks-Samfundet. Eksempelvis kan fanespyd og messingbeslag fra fanestangen genanvendes til en ny fane. Er dette ikke muligt, skal en udtjent fanedug brændes, dog aldrig i fuld offentlighed. Fanestangen kan skæres i stykker og brændes.

Faneoptog - flagfesten i København 15. juni 2008.

Indvielse af dannebrogspanen

Faneindvielsens symbolik

Danmarks-Samfundet anbefaler, at indvielsen af fanen bør foregå under festlige former. En faneindvielse rummer en meget enkel symbolik, der entydigt understreger, at fanen nu er en foreningsfane! Den skal fremover følge foreningens arbejde, hvad enten det er en idrætsforening, et spejderkorps eller lignende. Fanen vil fremover være med ved festlige lejligheder, men også hvor fanen skal repræsentere foreningen ved begravelser, bisættelser eller mindehøjtideligheder.

Erfaringen viser, at gennemførelsen af en faneindvielse bør være enkel og præsentabel. Planlæg og afprøv derfor faneindvielsen grundigt. Aftal alle detaljer, og indøv dem med alle dem, der skal deltage i indvielsen.

Hvad er en faneindvielse?

Faneindvielsen gennemføres under hensyn til de vidt forskellige muligheder, der er fra sted til sted og i den aktuelle situation. Danmarks-Samfundet deltager gerne i planlægning og indøvelsen. Fanebærer og fanevagt skal grundigt instrueres og indøve, hvorledes faneindvielsen skal gennemføres. Det er ofte her, der kan ske utilsigtede handlinger. De tre personer, der skal slå sømmene i, skal ligeledes være instrueret.

Normalt er fanen udleveret til foreningen ved en tidligere lejlighed, oftest på Valdemarsdag den 15. juni (Danmarks flagdag). Hvis fanen overrækkes i forbindelse med faneindvielsen, medbringer repræsentanten fra Danmarks-Samfundet fanen og kan ved starten af indvielsen eller efterfølgende holde en kort tale.

Når den nye fane skal tages i brug, er faneindvielsesritualet, at der slås tre søm i fanestangen. Det første søm for Hendes Majestæt Dronningen, det næste for fædrelandet og det sidste for foreningen, der skal tage fanen i brug. Sømmene er slået i i forvejen, hvorfor der kun skal slås symbolsk på sømmene med to-tre lette, men hørlige slag. Der skal derfor bruges en lille præsentabel hammer, som foreningen bør låne eller anskaffe sig.

Efter faneindvielsen føres fanen hen til den anviste plads. Er der en fanefod, placeres fanen i denne. Ellers må fanebærer og fanevagt på skift stå med fanen. Når faneindvielsen afsluttes, bedes publikum sætte sig.

Faneindvielse i Roskilde Domkirke den 6. maj 2007. Borgmester Poul Lindor Nielsen slår det 2. søm i fanen.

Fanen føres frem til faneindvielse

Fanebærer og fanevagt står klar med den sammenrullede fane på et af foreningens anviste steder. Fanebæreren stiller sig med front mod forsamlingen og med fanen ved sin højre fod til højre for talerstolen eller et højt anbragt bord, hvor fanen skal ligge, når der slås søm i. Fanen sænkes, hvorefter den rulles ud. Når fanen sænkes, rejser forsamlingen sig og bliver stående indtil faneindvielsen er afsluttet. Herefter løftes fanen og placeres ved fanebærerens højre fod.

Overblik over en faneindvielse

Når den person, der skal slå det første søm i, er klar, gives der tegn til fanebæreren om at sænke fanen. Personen slår to-tre lette slag på sømmet nærmest fanespyddet.

Dette gentages med de personer, der skal slå andet og tredje søm i.

Efter faneindvielsen føres fanen hen til den anviste plads. Er der en fanefod, placeres fanen i denne. Ellers må fanebærer og fanevagt på skift stå med fanen. Når faneindvielsen afsluttes, bedes publikum sætte sig.

Gennemførelse af faneindvielsen

Når alle praktiske spørgsmål er besvaret og gennemprøvet, gennemføres selve faneindvielsen på følgende måde:

Skal der synges en sang, som f.eks. "Der er ingenting der maner" med et eller flere vers, skal sangen være fordelt til alle.

Skal fanen udleveres, står repræsentanten fra Danmarks-Samfundet klar med fanen sammenrullet. Fanen overrækkes formanden med en kort lykønskningstale.

Formanden takker meget kort, afleverer fanen til fanebæreren og giver derefter ordren: "*Rul fanen ud*". Fanestangen sænkes nu til vandret. Fanevagten placerer sig ved fanespyddet, fanesnoren frigøres og fanebæreren ruller fanen ud i et roligt tempo. Fanevagten sikrer, at fanedug og fanekvaster ikke berører gulvet eller jorden. Er der musik til stede røres trommerne¹, eller der kan blæses hornsignaler. Det skal tilstræbes, at udrulning og musik starter samtidigt. Når udrulningen er forbi, ventes få sekunder, hvorefter fanen rejses til lodret og tages ved højre fod med front mod publikum. Fanevagten træder hen ved siden af fanebæreren.

Er fanen udleveret ved en tidligere lejlighed, står fanebæreren og fanevagten klar med fanen og afventer ordren "*Rul fanen ud*". Fanestangen sænkes nu til vandret. Fanevagten placerer sig ved fanespyddet, fanesnoren frigøres, og fanebæreren ruller fanen ud i et roligt tempo. Fanevagten sikrer, at fanedug og fanekvaster ikke rører gulvet eller jorden. Er der musik til stede røres trommerne, eller der kan blæses hornsignaler. Når udrulningen er forbi, ventes få sekunder, hvorefter fanen rejses til lodret og tages ved fod, med front mod publikum. Fanevagten træder hen ved siden af fanebæreren.

Formanden annoncerer: "*Vi går nu til indvielse af vores nye fane. Jeg giver ordet til NN1, der vil slå det første søm i for Majestæten*". Fanestangen sænkes til vandret, så NN1 vil være i stand til at slå på det første søm øverst på fanen. Fanevagten placerer sig ved fanespyddet og holder fast i dette, hvis ikke der er fast underlag under fanestangen. NN1 får hammeren, gør front

¹ Når trommerne røres, betyder det, at der spilles en trommehvirvel, mens fanen rulles ud.

mod publikum og siger: *"Det er mig en glæde og ære, at slå det første søm i for Hendes Majestæt Dronningen"*. NN1 vender sig mod fanen og slår to-tre symbolske slag på det øverste søm nærmest fanespyddet. Hammeren gives tilbage til formanden.

Fanestangen forbliver sænket til vandret, medens der slås på de to næste søm.

Formanden giver nu ordet til NN2, der skal slå et søm i for fædrelandet. NN2 modtager hammeren, gør front mod publikum og siger: *"Det er mig en glæde og ære at slå søm nummer to i for Danmark"*. NN2 vender sig mod fanen og slår to-tre symbolske slag på søm nr. 2 nærmest fanespyddet. Hammeren gives tilbage til formanden.

Formanden giver nu ordet til NN3, der skal slå det tredje søm i. NN3 modtager hammeren og gør front mod publikum og siger: *"Det er mig en glæde og ære at slå søm nummer tre i for foreningen/gruppen/kredsen/klubben eller andet"* - idet navnet nævnes tydeligt. Der kan eventuelt tilføjes: *"Jeg håber, at fanen vil blive et samlingsmærke for foreningen/klubben/kredsen/gruppens medlemmer, og at man vil benytte fanen så ofte, der er lejlighed til det, samt behandle fanen med respekt"*. NN3 vender sig mod fanen og slår to-tre symbolske slag på det søm nr. 3 nærmest fanespyddet. Hammeren gives tilbage til formanden.

Er fanen under hele faneindvielsen anbragt hvilende mod et bord, en talerstol eller et podie, kan den forblive der.

Skal den lægges direkte i hånden på en af de tre personer, rejses fanen til bærestilling og tages ved fod hver gang, der er blevet slået et søm i.

Når det sidste søm er slået i, løfter fanebæreren fanen til lodret stilling, og forsamlingen synger den sang, der er valgt til lejligheden, mens fanen skuldres (bærestilling).

Efter selve faneindvielsen kan fanen enten føres ud af salen eller anbringes i en fanefod under resten af mødet eller festligheden.

Hvis fanen skal føres på plads gives ordren: *"Før fanen på plads"*. Det planlagte sted, hvor fanen skal føres hen, bør være centralt placeret for alle.

Sammenrulningen af fanen foregår på samme måde som ved udrulningen.

Hvem skal slå de tre søm i?

Der er ikke regler for, hvem der skal slå de tre søm i.

Danmarks-Samfundet anbefaler at det er vores repræsentant, der slår det første søm i for Hendes Majestæt Dronningen.

Såfremt borgmesteren er til stede eller repræsenteret, er det den folkevalgte lokale repræsentant, der bør slår sømmet i for fædrelandet.

Den gamle fane føres ud

Fanebæreren og fanevagten for den nye fane træder til side og stiller op i salens længderetning og fanebæreren og fanevagt for den gamle fane, går op foran fanefoden, tager den gamle fane op af holderen og fanebæreren tager fanen ved fod. Fanebærer og fanevagt gør omkring med front mod gæsterne.

Derefter gives ordren: *"Rul fanen sammen"*. Fanebæreren sænker fanen til vandret. Fanen holdes eller drejes, så den følger salens længderetning. Fanevagten går op foran fanen og tager fat om fanespyddet. Fanesnoren frigøres, så den hænger ned fra fanedugen og således, at den drejes med rundt, når fanen rulles ind. Fanevagten bliver stående og støtter fanen, når den rulles ind. Når fanen rulles sammen røres trommerne. Efter at fanen er rullet sammen, snøres fanesnoren omkring. Der ventes nogle sekunder, hvorefter fanen rejses til lodret, tages ved fod, samtidig med, at fanebæreren og fanevagten gør front mod gæsterne, side om side. Derefter gives ordren: *"Før fanen ud"*. Fanebæreren løfter fanen, fanevagten træder ind bag bæreren og fanen føres ud. Fanebæreren for den nye fane sænker på denne ordre fanen til vandret. Der gøres honnør. Når den gamle fane har forladt salen, går fanebærer og fanevagt for den nye fane hen foran faneholderne og placerer den nye fane. Den nye og indviede fane har dermed erstattet den gamle fane.

Flagfesten i Ebeltoft Kirke 2010.

Fanen i kirken

Fanens anvendelse i kirken

Når der skal udtrykkes glæde eller sorg ved brug af Dannebrog ved kirkelige handlinger, gælder der faste regler, der ikke kan fraviges.

I Danmark er der en række forskellige anerkendte trossamfund. Når en dannebrogsfane skal benyttes i disse trossamfund, skal der altid laves aftaler med den person, der skal lede den hellige ceremoni inden for det pågældende trossamfund, for at fastlægge de præcise procedurer. Fanen befinder sig på *"fremmed jord"* og er derfor underlagt de bestemmelser, som er gældende for det pågældende trossamfund.

Uanset hvilken form for kirkelig handling, der er tale om, skal præsten give tilladelse til faners tilstedeværelse. Desuden skal familie eller de pårørende have ønsket faner til den kirkelige handling. Nogle steder er der en lokal kirkelig tradition for, at faner deltager ved bestemte kirkelige højtider såsom konfirmation, bryllup, høstgudstjeneste eller ved juletid.

Påklædning

Fanebærerens påklædning bør være afstemt efter den kirkelige handling. Repræsentanter for foreninger og organisationer kan møde i de pågældendes uniform. Mørkt tøj ved begravelse eller bisættelse, præsentabelt tøj ved

Flagfesten i Sct. Nicolai Kirke på Bornholm i 2006.

bryllup eller konfirmation, foreningens uniform eller dragt samt reglementeret korrekt militær uniform. Der må gerne bæres hvide handsker. Sko bør være sorte eller mørke.

Fanen bør altid være pudset og rengjort.

I samarbejde med præsten og kirkens personale fastsættes, hvornår faner skal ankomme og forlade kirken, samt hvor de skal placeres under den kirkelige handling. Almindeligvis føres fanen ind først. Almindeligvis føres fanen først ud.

Fanens føring

Når de 9 bedeslag har lydt, føres fanen ind under præludiet (forspillet) efterfulgt af præsten, menigheden rejser sig og gør front mod fanen, der langsomt føres til den aftalte plads.

Når fanen skal ud, dette sker under postludiet (efterspillet), rejser menigheden sig igen, gør front mod fanen, der langsomt føres ud, efterfulgt af præsten. Herefter følger evt. øvrige faner i samme rækkefølge, som de kom ind.

Efter aftale med præst/kirketjener, kan man vælge, at fanen er på plads, før menigheden ankommer, og at fanen føres ud, når kirken er tom.

Fanebærer og fanevagt i kirken

Fanen skal altid være ved bærerens højre side.

Fanebæreren står så vidt mulig i retstilling. Det vil sige at fanebæreren skal stå rank med samlede fødder, men frem for alt ikke i en for stiv og krampagtig stilling. Vægten skal lægges over på forfodens trædeflade i stedet for på hælene. En forkert stilling kan medføre, at fanebæreren besvimer.

Hvis fanebæreren skal afløses, skal fanevagten så vidt muligt vælge et passende tidspunkt under salmesangen. Afløsningen skal ske så ubemærket og så stilfærdigt som muligt. Fanevagten skal sidde i nærheden af fanen.

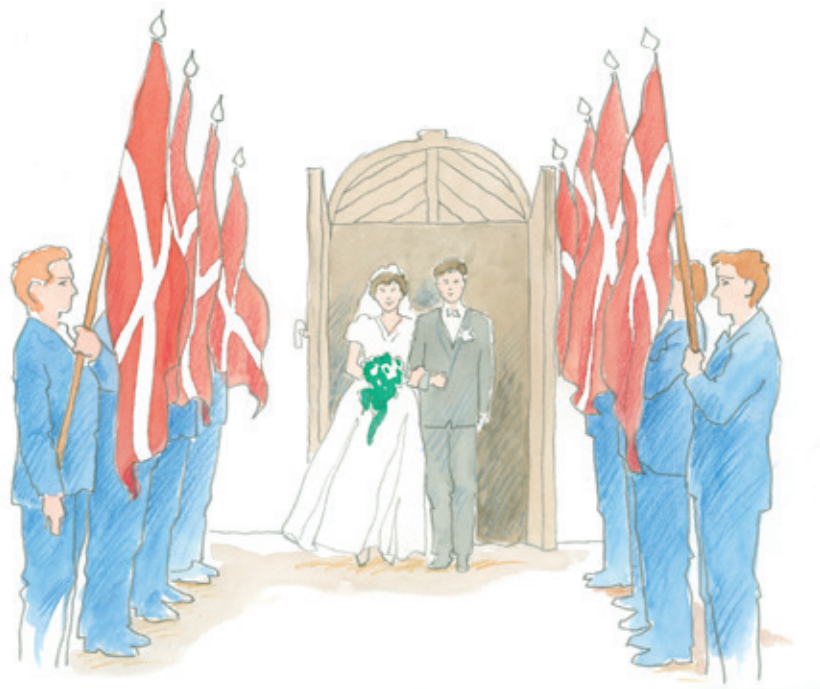
Fanebærer og fanevagt må ikke bære hovedbeklædning i kirken. Fanebærer og fanevagt synger ikke med på salmer og sange. Fanebærer og fanevagt deltager ikke i bønner eller velsignelsen. Fanebærer bærer ikke bandoler under kirkelige handlinger.

Fanesækning i kirken

Fanesækning ved kirkelige handlinger skal i hvert enkelt tilfælde aftales med præsten. Under bøn, under velsignelse og ved jordpåkastelse i kirken kan fanen sænkes. Fanen sænkes ved, at fanebæreren retter sig op og, om muligt, sænker fanen til en vinkel på 45 grader. Er forholdene i kirken ikke til at fanen kan sænkes, indtager fanebæreren retstilling og fælder fanestangen fremefter, så langt det er muligt.

Sænkningen skal foretages således, at fanen fra lodret stilling føres frem til en passende hældning afhængig af omstændighederne. Oftest bliver der kun tale om en mindre hældningsvinkel. Fanedug og fanekvaster må ikke røre kirkegulvet.

Er der flere faner og ringe plads, kan en enkelt fane sænkes på vegne af de øvrige. Dette skal være aftalt på forhånd.

Fanen ved bryllup

Hvis fanen skal opstilles ved selve vielsen inde i kirken, sker det kun såfremt brudeparret har ønsket det, og præsten har givet tilladelse. Hvis det er tilfældet, føres fanen ind i kirken, inden bruden ankommer. Fanen føres ud før brudeparret. Derefter tager fanebærer opstilling med fanen uden for kirken.

Hvis der foran kirken er dannet espalier, føres fanen igennem denne og tager opstilling for enden af den. Fanen indgår ikke i selve espalieret. Når brudeparret passerer, sænkes fanen til en vinkel på 45 grader.

Er der flere faner med i kirken, danner de et selvstændigt espalier foran kirken nærmest kirkedøren. Fannerne sænkes til en vinkel på 45 grader, mens brudeparret passerer igennem.

Fanen ved festgudstjeneste og højmesse

Ved festgudstjenester og højmesser repræsenterer faner som regel ungdomskorps eller lokale foreninger med tilknytning til kirken eller sognet. I god tid før den kirkelige handling aftales alle praktiske forhold omkring fanens deltagelse med kirkens personale. Erfaringsmæssigt er det en god idé, at indøve procedurerne i kirken inden den kirkelige handling.

Fanen ved begravelse og bisættelse

En fane kan ikke sørge. Derfor kan en fane ikke forsynes med sørgeflor eller sort fanesnor med sorte fanekvaster.

En absolut forudsætning for en fanes deltagelse ved begravelse og bisættelse er, at der er lavet forudgående aftale med præst og de pårørende. De pårørendes ønsker skal i videst muligt omfang imødekommes og kan kun tilsidesættes, når ganske særlige forhold i det enkelte tilfælde begrundes dette. Det er præsten, der fastlægger alle forhold og anvisninger om fanens placering, hvornår fanen sænkes samt, hvordan den bruges i kirken/kapellet.

En fane kan nægtes adgang til en begravelse eller ved en bisættelse. En ofte forekommende årsag er pladsmangel. Fanen kan også ved sit udseende eller ved det, den symboliserer, forarge eller forstyrre deltagerne i den kirkelige handling.

Fanebærer og fanevagt betragtes som æresvagter og skal altid udøve gerningen med ærbødighed, respekt og hensyntagen til de pårørende.

Fanebærer og fanevagter kan orientere sig om, hvordan den kirkelige handling i forbindelse med en begravelse eller en bisættelse gennemføres ved at se bagest i Den danske salmebog under ritualbogens afsnit om begravelse og jordpåkastelse.

Fanebærer bærer ikke bandoler under kirkelige handlinger.

Fanen er klar senest 30 minutter før, den kirkelige handling begynder.

Fanebæreren og fanevagten vurderer selv, om de vil tage imod en indbydelse til en efterfølgende sammenkomst.

Ved ankomst til kirken/kapellet klargøres fanen, og fanebæreren kontakter kirkens personale. Deltager der flere faner, sørger en fælles fanefører for at føre fanerne ind i kirken eller kapellet.

Der er forskellige situationer i forbindelse med begravelse eller bisættelse:

Start på ceremonien

- Kisten står i kirken/kapel
- Kisten ankommer til kirken/kapel
- Kisten hentes i kapellet med fane og følges til kirken med fanen

Den kirkelige handling

Afslutning af ceremonien

- Ceremonien afsluttes i kirken og kisten bliver stående
- Kisten føres til gravstedet, og ceremonien afsluttes ved graven
- Kisten føres ud af kirken og køres bort
- Ceremonien afholdes i et krematorium

Kisten står i kirken/kapel

Hvis kisten allerede er anbragt i kirken/ kapellet, føres fanen ind kort tid, før den kirkelige handling finder sted. Eksempelvis når kirketjener/kordegne åbner dørene. Fanen føres langsomt op gennem midtergangens venstre side til det sted, kordegnen har anvist. Fanen føres med en hældning på 45-60 grader. Fanevagten går i højre side af gangen. Menigheden rejser sig og vender front mod fanen. Fanebæreren er opmærksom på kranse/blomster på gulvet og lysekroner i loftet. **Træd aldrig hen over blomsterne.**

Som hovedregel står fanen så tæt som muligt ved kistens hovedende (nærmest alteret) såfremt pladsen tillader det, men fanens placering sker altid i samråd med præsten. Fanebæreren skal stå i en afslappet retstilling. Med højre fod støttes fanen, således at den ikke glider på gulvet.

Er der flere faner, står den fane, der er nærmest knyttet til den afdøde så tæt som muligt, ved kistens hovedende på højre side set fra alteret. De øvrige faner tager opstilling i midtergangen (hovedskibet) med front mod hinanden i rørstilling, men fanernes placering sker altid i samråd med præsten.

Kisten ankommer til kirken/kapel

Kisten ankommer til kirke/kapel umiddelbart før, den kirkelige handling skal finde sted.

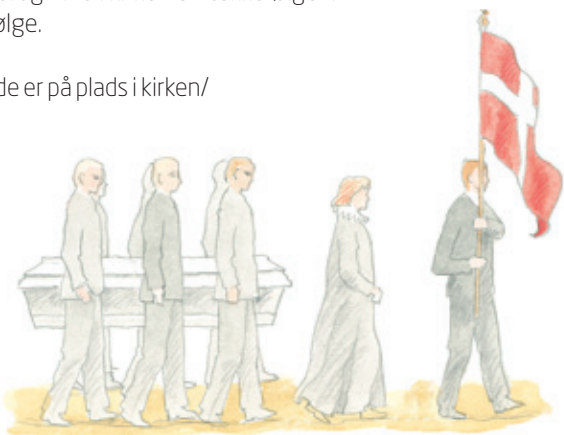
Fanen placeres med fanevagt ved indgangen og føres ind. Fanen er sænket til en vinkel på 45 grader, fra det øjeblik rustvognen har gjort holdt, indtil bærerne har fattet kisten og er klar til at bære den ind i kirken/kapellet. Derefter rejses fanen, og kisten ledsages.

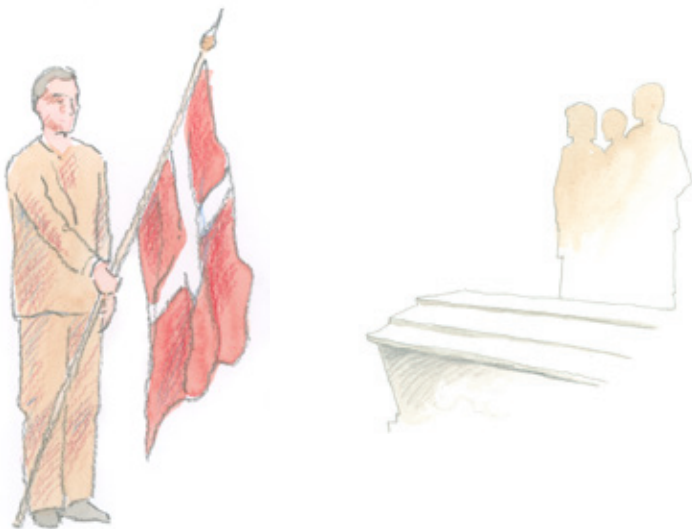
Skal kisten føres fra rustvogn ind i kirken er rækkefølgen:

Fane - Præst - Kiste - Følge.

Når fanen og de pårørende er på plads i kirken/kapellet begynder den kirkelige handling.

Hvis der deltages med flere faner, gør fanebærerne i midtergangen front mod præsten, når denne træder frem ved alteret. Efter præstens tale vender fanebærerne i hovedskibet sig med front mod hinanden.

Jordpåkastelse

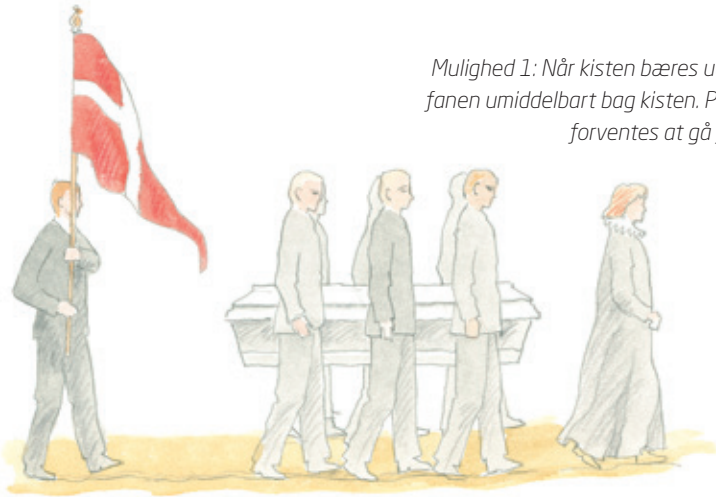
Ved jordpåkastelse føres fanerne fra næsten lodret stilling frem til en passende hældning afhængig af placering og øvrige omstændigheder i kirken. Ofte bliver der kun tale om en mindre hældningsgrad.

Fanens placering når kisten bæres ud

Ved slutningen af den sidste salmes næstsidste vers gør fanebæreren sig klar til at gå ud af kirken/kapellet. Det betyder, at der på det tidspunkt skal være foretaget faneafløsning.

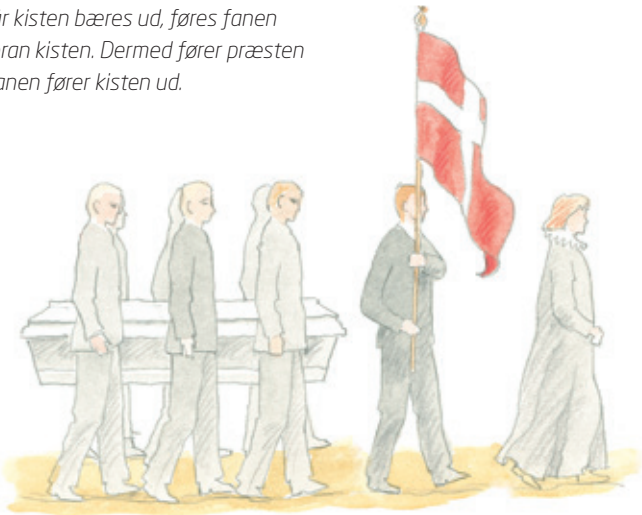
Der er 2 muligheder for fanens placering, når kisten skal bæres ud af kirken/kapellet. Hvilken, der skal anvendes, afhænger af aftalen med præsten og af pladsforhold i kirken/kapellet.

Mulighed 1: Når kisten bæres ud, føres fanen umiddelbart bag kisten. Præsten forventes at gå forrest.

Som hovedregel føres de faner, der kom først ind, også først ud, således at fanebærerne kommer til at passere mellem de opstillede faner. Afstanden mellem fane og kisten er 1,5 meter til 2,0 meter.

Mulighed 2: Når kisten bæres ud, føres fanen umiddelbart foran kisten. Dermed fører præsten fanen ud, og fanen fører kisten ud.

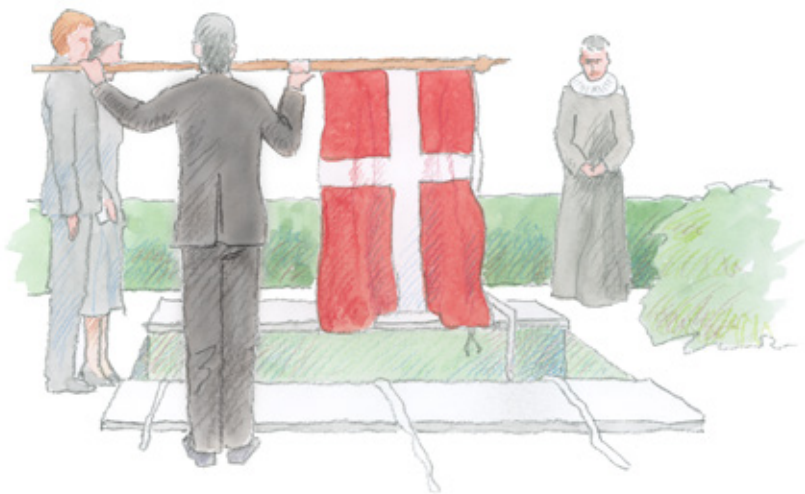
Fanens fremtræden specielt ved begravelse

Skal begravelse foregå på kirkens egen kirkegård, følger fanen kisten ud til graven og placeres så tæt ved kistens hovedende som muligt. Fanebæreren står i retstilling med fanen ved fod.

Er der flere faner, kan faneføreren, forinden begravelsen, med fordel besigtige gravstedet af hensyn til hensigtsmæssig placering af fanerne.

Fanen sænkes under jordpåkastelse, bøn og velsignelse.

Når kisten sænkes i graven, sænkes fanen til vandret stilling over graven. Fanen rejses, når kisten er sænket. Er der flere faner, kan mere end tre faner sjældent sænkes samtidigt over graven. De øvrige bliver da stående i retstilling med fanerne ind til skulderen. Er der på grund af omstændighederne ikke plads, sænkes fanen i en vinkel på 45 grader.

Forinden der takkes, tager fanebæreren fanen ved skulder, går hen til graven og gør en sidste hilsen ved langsomt - hvis der er flere faner, gøres det på

samme tid - at sænke fanen til vandret stilling over graven. Mens der hilses med fanen, gør uniformerede fanevagter honnør. Alle øvrige står ret. Herefter samles fanedugen omkring stangen ved hjælp af fanesnoren. Fanedugen holdes samlet om stangen, når den føres tilbage til våbenhuset, hvor fanen rulles sammen og anbringes i hylster **eller** i respekt for afdøde og for fanen er fanebærer og fanevagt de sidste, der forlader gravstedet.

Kisten kan være dækket med Dannebrog. Ved begravelser følger flaget kisten til graven. Umiddelbart inden kisten sænkes i jorden, fjernes og sammenfoldes flaget. Hertil bør to personer være særligt udpegede. Flaget afleveres til de pårørende. Da det er de pårørendes ønske, at kisten udsmykkes med Dannebrog, er det de pårørende, som fremskaffer flaget. Det er således også de pårørende som afgør, hvad der skal ske med det tilbageleverede flag.

Skal kisten transporteres med rustvogn fra kirken/kapellet til kirkegård, følges ikke efter med fanen. Højtideligheden slutter uden for kirken/kapellet, ved at fanen sænkes i en vinkel på 45 grader eller at fanen sænkes til vandret stilling pegende i rustvognens køreretning.

Når der ved kirken/kapellet er takket for deltagelsen, samles fanedugen omkring stangen ved hjælp af fanesnoren. Fanedugen holdes samlet om stangen, når den føres tilbage, eventuelt til våbenhuset, hvor den rulles sammen og anbringes i hylster.

Fanens fremtræden specielt ved bisættelse (kremering)

Ved bisættelse kan der være flere muligheder for afslutning af den kirkelige handling.

Uden for kirken/kapellet tages opstilling ved bagenden eller på begge side af rustvognen.

Fanen kan sænkes i en vinkel på 45 grader, eller sænkes til vandret henover kisten, inden den placeres i rustvognen.

Når rustvognen kører bort, sænkes fanen igen i en vinkel på 45 grader, eller fanen sænkes til vandret stilling, pegende i rustvognens køreretning.

Hvis de pårørende går et stykke ad vejen efter rustvognen, følger fanebæreren umiddelbart efter, og når rustvognen kører bort, sænkes fanen i en vinkel på 45 grader.

Derefter rejses fanen, fanebæreren tager fanen ved fod og indtager retstilling.

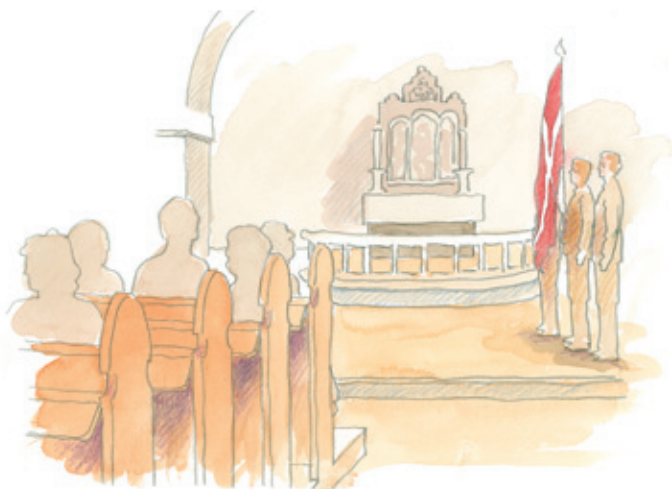
Hvis kisten bliver stående i kirken/kapellet, sænkes fanerne hen foran kistens hovedende – eventuelt tre gange. Fanen føres derefter ned gennem midtergangen, og fanebæreren pakker fanen sammen, eksempelvis i våbenhuset.

Hvis kisten, som det sker enkelte steder, sænkes ned i gulvet i kapellet, sænkes fanen over kisten under nedsænkningen. Derefter føres fanen først ud af kapellet.

Kisten kan være dækket med Dannebrog. Ved bisættelser følger flaget kisten i rustvognen og fjernes af bedemanden inden aflevering til kremering. Flaget afleveres til de pårørende.

Når der ved kirken/kapellet er takket for deltagelsen, samles fanedugen omkring stangen ved hjælp af fanesnoren. Fanedugen holdes samlet om stangen, når den føres tilbage, eventuelt til våbenhuset, hvor den rulles sammen og anbringes i hylster.

Fanen ved mindehøjtidelighed, kransenedlæggelse og andet

Fanen kan være en vigtig og smuk del af en mindegudstjeneste eller en mindehøjtidelighed. Der skal altid være lavet forudgående aftale med præst og indhentet tilladelse fra de pårørende.

Ved kransenedlægning sænkes fanen til en vinkel på 45 grader under selve kransenedlægningen ved mindestenen/mindemonumentet, indtil personen, der har lagt kransen, vender sig om for at gå væk/tager en hue eller anden hovedbeklædning på hovedet.

Fanens betydning

Oprindeligt blev Dannebrog flaget kun brugt som fane på en fanestang.

Fanen var oprindeligt et samlingsymbol på 'slagmarken'. Overalt på kloden, hvor fjender i tidens løb har angrebet hinanden, har det været vigtigt at vide, hvor ens kampfæller befandt sig. Før de prangende og let genkendelige uniformer, som navnlig lederne bar, blev almindelige, var det afgørende for soldaterne at vide, hvor lederen befandt sig, og i hvilken retning de kæmpende bevægede sig.

Da det i 1854 blev tilladt den danske befolkning frit at anvende Dannebrog som flag eller fane, fulgte nogle af de militære skikke med over. Mange af disse skikke er stadig bibeholdt, men er blevet moderniseret, eksempelvis indvielsen af dannebrogsfanen.

I Jydske Lov fra 1241 hedder det i forbindelse med Landeværnet, der kræver alle våbenføre mænds deltagelse:

"Hvilken som banneret skulle bære og rømmer af marken, han haver forbrudt liv, gods og ære, item hvilken som udfor til Strandbakke, som fjenden ligger for, og rømmer sit banner, han bliver æreløs og liges ingen god mand."

Under kamp bar Kongens Mærkesmand – som fanebæreren kaldes – banneret

Danmarks-Samfundets 100 års jubilæum. Aalborg 2008.

omgivet af en udsøgt fanevagt. Kongen opholdt sig altid i nærheden af fanen, som blev ført frem til det sted, hvor kampen var hårdest. Fanens fald eller erobring betød altid forvirring og modløshed, og uden at være egentlig fører betød Mærkemanden næsten mere for kampens udfald end nogen anden fra Kongens stab.

Fanebefalingen

"Jeg betror dig denne fane, fordi jeg ved, at du er en ærlig og modig mand. Du skal føre den, som det sømmer sig en trofast kriger. Du skal værgе den, som en danemand værgе sin ægtehustru. Under march og på vagt, under storm og strid skal du stå som et mønster for tapre soldater. Ingensinde må du vige, aldrig må du give anledning til, at hæren bliver modløs og flygter. Skulle det ske, at en fjende afhugger din højre hånd, skal du gribe fanen med din venstre. Mister du begge hænder, skal du slå tænderne i fanen. Du skal værgе den, så længe du lever og ånder. Må du opgive kampen – det Gud forbyde – skal du vikle dig i fanen og dø."

Ellers denne udgave

"Jeg betror dig denne fane, fordi jeg ved, at du er en god soldat og en ærlig dansk mand. Du skal føre den, som det sømmer sig en trofast kriger. Du skal værgе den, som dannemand værgе sit dyreste klenodie. Du skal værgе denne fane, så længe den er dig betroet, og så længe du lever og ånder."

Fanebefalingen, faneeden eller Fænríkbe­falingen stammer fra begyndelsen af 1600-tallet.

Pasning af dannebrogspanen

Jo bedre man passer på sin dannebrogspane, jo længere holder den og jo større glæde får alle i foreningen af den.

Pasning af fanedugen

Når en fane ikke er i brug, bør den opbevares og behandles rigtigt. Ellers kan det på langt sigt betyde, at fanedugen krøller, mugner og går i stykker. Opbevaring af en fane sker ved brug af et fanehylster og et fanesvøb. Hvis fanen under brug er blevet våd, så lad den tørre, inden I ruller den sammen og anbringer den i fanehylsteret. Fanedug, fanebånd og fanesnore skal være helt tørre, og fanestang og fanespyd skal tørres af inden opbevaringen. Lad tørringen af fanedugen foregå langsomt og ikke ved at placere den i direkte sollys eller i stærk varme.

Indpakning til opbevaring foregår ved, at fanespyd, fanesnore og eventuelle fanebånd tages af. Skru den nederste del af fanestangen af. For at undgå en afsmitning af messingsømmene, der hvor fanedugen er sømmet fast til fanestangen, anbringes et langt smalt stykke bomuldsstof – kaldet fanesvøbet - i hele længden, når fanen skal rulles sammen. Det vil betyde, at afsmitningen sker på bomuldet og ikke på fanedugen.

Læg fanesvøbet på et bord eller lignende, læg fanen på svøbet, og rul fanesvøb og fanedug sammen om stangen, men ikke for stramt. Fold eventuelle

fanebånd sammen én gang og læg dem ind i den sidste omgang af fanesvøbet, dog sådan at metalbøjlerne ikke kommer i berøring med fanedugen. Læg fanespyd og fanesnøre i den udvendige lomme på fanehylsteret. Placer den sammenrullede fane i et tørt rum ikke under 15 grader.

Pasning af fanestangen

Selve stangen er behandlet samt lakeret og skal ikke vedligeholdes med olie eller lignende. Hvis fanestangen er blevet beskidt, især ved fanefoden (dupskoen), rengøres der med vand, og der benyttes efterfølgende en tør klud. Hvis metalringen omkring dupskoen er blevet ødelagt kan den udskiftes ved at kontakte en af de mange virksomheder i Danmark, som laver faner.

Pudsning af metaldele

På en dannebrogsfane er der fem forskellige metaldele. Der hvor fanen samles på midten med et samlestykke, toppen af fanen med et gevind til et fanespyd, dupsko, et fanespyd i toppen samt en række emblemer/metalfanebånd, som er slået på eller omkring fanestangen.

Metaldele af hhv. messing og sølv pudses med creme, som indeholder et svagt slibemiddel, f.eks. Brasso til messing, Silvo til sølv, eller tilsvarende.

Metaldele af sølv pudses og poleres med en metalpudsecreme, som indeholder et svagt slibemiddel anvendt som poleringsmiddel. Eksempelvis mærket Silvo eller tilsvarende.

Der er specielt to forhold der gør, at metallet ikke ser blankt og skinnende ud. Dels sker der en oxidering af metallets overflade, hvor luftens indhold af ilt går i kemisk forbindelse med metaloverfladen. Det gør, at metaloverfladen med tiden bliver mat og grålig. Dels kan fedtsyrerne i fingrene afsættes på metaloverfladen og danne synlige 'fingeraftryk'.

Disse tilstande på metaloverfladen kan fjernes gennem pudsning og polering. Men kun når der er behov. Selvom der er anvendt metalpudsecreme både på messingdelene og på sølvdelene, kan disse godt poleres igen, uden at der skal anvendes et nyt lag creme.

Sørg altid for at fjerne alt cremen fra metaldelene. Ellers vil det tørre ind og give en u hensigtsmæssig grim belægning på metaloverfladen. Man skal især være påpasselig med fanespyddet og indgravering på samlestykket, hvor metalpudsecremen ofte kan trænge ind og gøre polering vanskelig.

Pas på med metalpudsecreme

Fanestangen kan ødelægges, hvis overskydende creme ikke omgående fjernes fra trædelene. Eftersom cremen indeholder slibemiddel, vil det dels kunne ødelægge lakeringen på træet og dels kunne trænge ind i træet, som efterfølgende bliver misfarvet. Denne misfarvning kan normalt ikke fjernes.

Hvide handsker

For at undgå at der sættes fingeraftryk på metaldelene, kan fanebæreren anvende hvide handsker af bomuld.

Broderi på fanen

Mange faner har fået navn, foreningslogo, motto eller lignende broderet på det øverste, inderste stangfelt i fanedugen. Som regel laves dette med en dobbelt fanedug. Det betyder, at broderiet bliver retvendt på begge sider af fanen. Hvis broderiet kun laves på en enkelt fanedug, vil tekst og logo være spejlvendt på bagsiden.

Danmarks-Samfundet anbefaler, at man kontakter Aalborg Flagfabrik i forbindelse med broderier på en dannebrogsfane.

Faneleksikon

Hvad betyder?

At slå søm i

Oprindelig en militær ceremoni i forbindelse med en faneindvielse. Benyttes nu også civilt. Kutyme er, at man slår tre søm i for Hendes Majestæt Dronningen, for fædrelandet og for modtageren af fanen.

Broderi

På en fanedug er det tilladt at trykke eller brodere foreningens logo, navn m.v. Det må ikke dække hele fanedugen. Det skal koncentreres i øverste stangfelt (se dette). Der anvendes en dobbeltdug. Ellers vil logo eller navn stå spejlvendt på den anden side af fanedugen.

Dupsko

Dupsko betyder beslag som sidder for enden af fanestangen som beskyttelse mod slid. Det er den afrundede ende i bunden af fanestangen.

Fanebandoler

En bred skulderrem af læder udformet som en bærerem. Nederst er placeret en læderholder til at sætte bunden af fanestangen i. Farver: Hvid, sort eller brun.

Fanebærer

I militæret den fornemste post, som kun den bedste soldat blev udnævnt til. I foreninger og sportssammenhæng er det også en ære at blive udpeget til at gå foran med Dannebrog.

Fanedug

Selve stoffet som fanen er syet af. Stoffet kan enten være af vævet, indfarvet uld eller vævet, indfarvet silke.

Fanefod

En fast fod der kan holde fanen i længere tid.

Fanehylster

Pose til opbevaring af fanen, fanesnor og fanespyd.

Faneindvielse

Den ceremoni, som gennemføres, når en ny fane overrækkes til en forening eller lignende, inden den tages i brug første gang.

Fanekommando

En kommando betyder en militær enhed med specialopgave. En fanekommando består af en fane, fanebærer, en eller flere fanevagter og en fører af kommandoen. Er der flere faner i samme fanekommando, kaldes den en faneborg.

Fanekvaster

De yderste ender af fanesnorene – udformet til pynt.

Fanens felter

De fire røde felter i fanedugen.

Fanesnore

Pyntelige snore, som kan anvendes til at holde fanedugen ind til fanestangen, når den skal bæres uden flagning.

Fanespyd

Den øverste spids af fanestangen.

Fanestang

En stang i to dele, som er til at skrue sammen, og som bruges til at bære foreningens fane med.

Fanestørrelser

Danmarks-Samfundet tildeler faner i fire forskellige størrelser.

Stor fane

Fanestang 300 cm. Spyd 20 cm. Diameter 35 mm. Flagdug 120x160 cm. Denne fane anvendes fortrinsvis af idrætshold for voksne.

Mellemstor fane

Fanestang 250 cm. Spyd 20 cm. Diameter 35 mm. Fanedug 105x135 cm. Dette er den mest anvendte fane i foreninger og organisationer mv.

Juniorfane

Fanestang 220 cm. Spyd 20 cm. Diameter 35 mm. Fanedug 90x120 cm. Fanen er til brug for store børn og juniorer.

Børnefane

Fanestang 195 cm. Spyd 10 cm. Diameter 28 mm. Flagdug 80x110 cm. Denne fane er til brug for mindre og lidt større børn.

Fanestøtte

En fast støtte der kan holde fanen i længere tid.

Fanesækning

En hilsen, hvor fanen føres til vandret, som normalt er forbeholdt de kongelige, men som også bruges i indmarchceremonier.

Fanevagt

En person der hjælper fanebæreren i ceremonielle opgaver.

Fanesvøb

Et stykke smalt bomuldsstof i fanedugens længde. Anvendes som rulleklæde mellem fanedug og metalsøm på stangen for at beskytte fanedugen mod afsmitning.

Hammer til faneindvielse

Ved en hammer til faneindvielse forstås et mindre, præsentabelt redskab bestående af et hoved af metal sat på et skæfte, sædvanligvis lavet af træ. Den skal bruges til at 'slå' de tre øverste søm i fanen.

Standerliget

Fanedugens bredde skal normalt være $2/5$ af fanestangens højde.

Stangfelt

Et af de kvadratiske, røde felter på fanedugen, der er tættest på fanestangen.

 DANMARKS-SAMFUNDET
Forening af Danmarks Udenlandske Pensionsmodtagere

Støt os Bliv medlem

www.danmarks-samfundet.dk
Mail: ds@danmarks-samfundet.dk

Faneoptog - flagfesten i Aarhus 2010.

AALBORG FLAGFABRIK ApS
WWW.FANER.DK

TRUPPENREGIMENTET

SOLDATERFORENING

Dekoration på faner

Dekoration på faner har ikke altid set ud, som dem vi kender til i dag. Under Christian IV blev det bestemt, at danske faner skulle have et lille dannebrogflag i øverste hjørne, som tegn på at de var under dansk konge. Dette var 1. skridt til den type fane med dekoration, som vi kender til i dag.

I foreningslivet benyttes dannebrogspaner flittigt. Disse er ofte dekoreret med en tekst eller flotte motiver.

Der skal værnes med respekt for en fane, og derfor er det også vigtigt at dekorationen udføres, så den ikke misklæder, men en pryder fanen, samtidig med at arbejdet udføres i bedste kvalitet.

Hos Aalborg Flagfabrik ApS udføres dette arbejde med største omhu. Skal en fane dekoreres, så laves der først stregtegning i samarbejde med foreningen, således at der findes frem til det helt rigtige layout. Fanen afmonteres derefter fra stangen, øverste stangfelt, hvor motivet oftest skal være, pilles ud, og der findes et stykke stof i samme kvalitet.

På disse stofstykker tegnes nu hele layoutet, og der broderes efter disse streger. Når broderierne er færdige, syes begge felter ind i fanen igen, og den hæftes på fanestangen igen.

Fanedugen er oftest lavet af uld stof. En kvalitet, som vajer flot og naturligt, men den kan også være i 100 % silke. Er du gen af silke, er der også mulighed for at lave dekorationen med bladguld. På samme måde, afmonteres øverste stangfelt fra fanedugen, til videre forarbejdning, for så efterfølgende at sy felterne ind i fanen igen.

Arbejdet laves i huset, så det vil være muligt for Jer at komme og følge dette meget specielle håndværk blive udført.

Som tilbehør til faner fåes: Fanefod til en eller flere stænger, bæresele, fanekvaster i rød/hvid, rød, guld eller sort, samt fanehylster i sort kunstlæder.

Kontakt Aalborg Flagfabrik for et uforpligtende tilbud på broderi.
Tlf. 98 12 43 55 / www.faner.dk

Er din forening medlem af Danmarks-Samfundet gives der en mindre rabat på broderi samt tilbehør, når du handler hos Aalborg Flagfabrik.

Noter
